

Recensie

Andries Govaart, *Het Woord laten spreken. de overweging in de christelijke eredienst*, Heeswijk: uitg. Abdij van Berne, 2009 (serie: **Liturgiecatechese**, deel 5). 96 blz. ISBN: 978-90-70395-35-3

Dit deel uit de serie Liturgiecatechese is bedoeld voor allen (beroepskrachten en vrijwilligers) die een preek of overweging houden in de liturgie. Het besteedt aandacht aan de bron van de overweging: de Schrift, aan de kant van de hoorders en de kant van de verkondiger. Het begrip overweging wordt in deze uitgave gebruikt als ‘verzamelwoord’ voor alle vormen van meditatie over de lezingen die in de liturgie gebruikt worden, zoals homilie, overweging, schriftuitleg, toespraak enzovoorts.

Het boekje is praktisch van opzet, aan het eind van elk hoofdstukje staat een reeks van verwerkingsvragen om de inhoud van het hoofdstuk toe te passen en eventueel te bespreken in een groep.

Iedere overweging is een ontmoeting tussen drie polen: de Schrift, de spreker(s) en de hoorders. Het startpunt ligt bij de Schrift, die Gods spreken tot de mensen is. De Schrifttekst moet opnieuw gehoord worden, niet alleen door de hoorders, maar ook door degene die de overweging maakt, de spreker. Daartoe worden een aantal handreikingen gegeven.

In het tweede en derde hoofdstuk staan achtereenvolgens de hoorders en de spreker centraal. Het is de taak van de spreker om de hoorders in verbinding te brengen met het Woord van God. Daarvoor is het wel nodig dat de spreker de taal van de hoorders kent. Het tweede hoofdstuk gaat in op motieven waarmee mensen naar de kerk gaan, op hun waardeoriëntaties en verwachtingen. Daarnaast gaat het in op wat de communicatie in de weg kan zitten en op de verschillende niveaus van communicatie. Het derde hoofdstuk stelt dezelfde vragen naar motivatie aan de spreker zelf. Uitgangspunt daarbij is dat de spreker de eerste hoorder is: hij of zij is niet degene die alles al weet en dat doorgeeft aan de gemeenschap, maar staat net als de anderen in de geloofsgemeenschap ook zelf ‘onder Gods woord’.

Hoofdstuk 4 gaat in op de plaats van de overweging in de liturgie als geheel. Het gaat in op misverstanden, bijvoorbeeld dat een viering een thema moet hebben, en dat dit thema in alle onderdelen terug moet komen. Integendeel, zegt de auteur, liturgie heeft niet één thema, maar is een complex geheel dat niet in één thema te vatten is. De onderdelen van de liturgie hebben een functie en betekenis op hun plaats in de liturgie waardoor het een eenheid wordt.

In hoofdstuk 5 komt het proces aan de orde hoe men van Schrifttekst naar overweging komt. Hier zet de auteur een aantal principes neer over compositie en opbouw, en geeft aanwijzingen rond spreken en taalgebruik, die heel behulpzaam zijn bij het voorbereiden van een overweging.

In hoofdstuk 6 worden vervolgens vijf voorbeelden van concrete overwegingen, die ieder een genre vertegenwoordigen, besproken in hun opbouw, hun sterke en hun zwakke kanten.

In dit boek vind men geen achtergrondinformatie bij de Schriftlezingen. Dit boekje is een eye-opener voor wie nog nooit een overweging heeft geschreven. Voor wie gewend is overwegingen te houden, biedt het een kritisch licht op het eigen werk. Veel mensen hebben een of enkele ‘standaard’ modellen voor een overweging die ze steeds weer gebruiken. Dit boek verbreedt de blik naar andere modellen die soms beter passen bij een lezing of bij het gehoor.

Het kan goed gebruikt worden in een (liturgie)groep die met elkaar preken of overwegingen bespreekt; dit boekje kan structuur bieden aan het gesprek over een overweging.

Marian Geurtsen
15 december 2009